

vivat academia

secretariaat: Em. Jacquainlaan 126
1000 Brussel tel. 02/218 68 20 giro 000-0429238-13

verantw. uitg.: Leo Dekleermaeker
Em. Jacquainlaan 126 1000 Brussel

tweemaandelijks
Afgegeven te Oostkamp

nr.67 november-december 1988

berichtenblad van het Verbond der Vlaamse Academics

Politieke benoemingen

Het V.V.A. is in Vlaanderen de eerste vereniging geweest die luidop heeft durven zeggen dat het zó niet verder kon en dat een systeem van politieke benoemingen met geen enkel rationeel argument kan verdedigd worden.

In maart 1983 bond onze vereniging de kat de bel aan met de motie waarin gesteld werd dat politieke benoemingen neerkwamen op parachutering van onbevoegde creaturen, waardoor bekwaamheid en toewijding stelselmatig in het verdomhoekje werden gedrukt.

In 1984 volgden ons manifest ter depolitisering van het openbaar ambt en onze algemene vergadering in Antwerpen rond hetzelfde thema.

Na vele vage woorden en beloften die wij nadien genoteerd hebben van informateurs en formateurs, kennen wij sedert enkele weken het wetsontwerp Wathélet.

Het is niet volmaakt en het moet zeker aangevuld en precieser gemaakt worden, maar het kan reeds leiden tot een wezenlijke verbetering, zij het dan op het beperkte – maar enorm belangrijke – terrein der benoemingen in de magistratuur. Het minste wat wij ervan kunnen zeggen is dat het een spoedige en konstruktieve behandeling door het parlement verdient.

Het heeft immers de verdienste dat het de primo nominatie uit de politieke sfeer wil halen door de carrière-magistraat, d.w.z. diegene welke vrijwel onmiddellijk na zijn einddiploma opteert voor een loopbaan in de magistratuur, te laten rekruteren op basis van (meer) degelijkheid en intrinsieke waarde en zonder voorafgaande lippen dienst aan politici, partijen of drukkingsgroepen.

Als een mechanisme ingebouwd wordt dat objectieve criteria en aanvaardbare beoordelingsinstanties voorziet, kan zelfs de bepaling dat een uitzondering kan gemaakt worden voor de benoeming van personen wier bekwaamheid en de ervaring erkend worden, een verrijkend eerder dan een beperkend en negatief resultaat opleveren.

In afwachting van de goedkeuring van dergelijke wet wordt het fameuze "punten"-systeem verder gehanteerd als verdeelsleutel, maar werd het wél herschikt om het meer in overeenstemming

te brengen met de jongste politieke landkaart en om – van zelfsprekend – plaats te ruimen voor de gegadigden van de huidige machthebbers. Dus is de benoemingspolitiek nog niet gewijzigd.

Dat geldt ook voor de benoemingen in de topfuncties en de kaders van onze wordende gedecentraliseerde instellingen.

Was en is daar geen reële kans om – op dat punt niet gebonden door enig verleden of door "verworven rechten" – de kwaliteit van onze samenleving te verbeteren en er meer moraal en deontologie te brengen? Hebben wij nooit ergens dergelijke beloften gelezen en gehoord? Of was dat in een heel ver verleden?

R.D.

Het Brussels Luik van het regeerakkoord

Eerstdaags zal het Parlement zich moeten uitspreken over de regeringsvoorstellen inzake Brussel. "De regering, aldus het regeerakkoord van CVP-SP-VU-PS-PSC, acht het ogenblik gekomen om een volwaardig statuut uit te werken voor het hoofdstedelijk Gewest Brussel... Hierbij dient de gelijkwaardige betrokkenheid van de beide gemeenschappen in het beleid te worden verzekerd."

Uit de lezing van de tekst blijkt dat Brussel inderdaad een volwaardig gewest wordt maar de gelijkwaardige betrokkenheid van de twee gemeenschappen in het beleid is allesbehalve "verzekerd".

1. Een derde gewest

Dat Brussel een derde, volwaardig gewest wordt, blijkt overduidelijk uit verschillende artikels van het akkoord zelf.

1. "Er is voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een Brusselse Hoofdstedelijke Raad en een Brusselse Hoofdstedelijke Executieve, die voor het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, bevoegd zijn voor het geheel van de gewestelijke aangelegenheden, bedoeld in art. 107 quater van de Grondwet."

Dit artikel voert de driedelige gewestvorming

in en regelt de gewestelijke aangelegenheden. Het Brussels Gewest krijgt aldus dezelfde bevoegdheden als het Vlaamse en het Waalse Gewest, waarmee het bijgevolg op gelijke voet gesteld wordt.

2. "De Hoofdstedelijke Raad van het Brussels Gewest regelt de gewestelijke aangelegenheden bij ordonnantie, die geldende wetsbepalingen kan opheffen, aanvullen, wijzigen en vervangen."

Het Brussels Gewest oefent zijn bevoegdheden dus op dezelfde wijze uit als de twee andere gewesten. Of dit nu gebeurt door middel van decreten of ordonnanties, doet weinig ter zake, vermits de uitwerking alvast dezelfde is.

En zelfs indien de ordonnanties – zoals de verdedigers van het regeerakkoord beweren – door Hoven en Rechtbanken zouden kunnen "getoetst worden", dan verandert dat nog niets aan de feitelijke toestand. Uit ervaring weten wij dat de franstalige politici weigeren een voor hen nadelige gerechtelijke uitspraak uit te voeren en er zelfs een regering laten voor vallen.

De met voeten getreden arresten van de Raad van State, van het Arbitragehof en van het Hof van Beroep in de zaken Happart en Cappart, zijn er zovele droevige getuigen van.

Hoe men het ook draaie of kere, de Brusselse ordonnanties zullen dezelfde kracht van wet hebben als de decreten van de andere gewesten.

3. "De Executieve van het Brussels Gewest zal het administratief toezicht uitoefenen op alle gemeenten van het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad." Ook op dit gebied oefent het Brussels gewest een uitgesproken gewestelijke bevoegdheid uit. Deze bevoegdheid betekent zelfs een stap achteruit voor de Brusselse Vlamingen, vermits die voorgedij tot op heden door de regering uitgeoefend werd, wat dan toch een waarborg inhield. Bovendien wordt Brussel een volwaardiger gewest dan het Vlaamse Gewest wiens voorgedijbevoegdheid uitgehold wordt in Voeren en de randgemeenten.
4. "Het financieringssysteem voor het Vlaamse en het Waalse Gewest geldt eveneens voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest." *Kommentaar overbodig.*
5. "De Gewestelijke Economische Raad voor Brabant zal opgeheven worden. In afwachting van de installatie van de Hoofdstedelijke Raad, zal de Executieve een Economische Raad voor Brussel oprichten." *Kommentaar overbodig.*

De vijf punten zijn geen interpretaties van een overkomst maar zijn teksten zelf van het regeerakkoord i.v.m. het Brussels Gewest.

"Bruxelles, région a part entière" de aloude eis van het FDF, maar ook van de andere franstalige partijen, wordt aldus werkelijkheid!

2. Pariteit

Indien Vlaanderen aanvaardt dat Brussel – een Vlaamse stad, want in Vlaanderen gelegen – omwille van zijn hoofdstedelijke functie, tweetalig bestuurd wordt, dan kan deze tweetaligheid alleen betekenen dat Vlamingen en franstaligen er als gelijkwaardige burgers behandeld worden en dat zij samen op gelijkwaardige wijze aan het bestuur van de hoofdstad deelnemen.

Daarom heeft de Vlaamse Beweging steeds de redelijke eis van PARITEIT IN HET HOOFDSTEDELIJK BESTUUR gesteld. *Het regeerakkoord brengt deze pariteit niet:*

1. "De voorzitter uitgezonderd, telt de Executieve twee leden verkozen uit de Nederlandse en twee leden verkozen uit de Franse taalgroep van de Raad."

Dit betekent, gezien de samenstelling van de Raad, 3 FRANSTALIGEN TEGENOVER TWEE NEDERLANDSTALIGEN.

2. "Op voorstel van de Executieve, zal de Raad onder zijn leden drie gewestelijke staatssecretarissen verkiezen, waarvan tenminste één van elke taalgroep."

Dit betekent 2 FRANSTALIGEN TEGENOVER 1 NEDERLANDSTALIGE.

Bovendien behoort het tot de pariteit

1. dat de voorzitter van de uiteraard tweetalige Raad, zelf tweetalig is, opdat hij de vergadering behoorlijk zou kunnen leiden én opdat hij beide taalgroepen in hun taal zou kunnen te woord staan.

De fanatieke FDF-voorzitter van de Brusselse Agglomeratieraad, die sinds de installatie in 1972 nog geen woord Nederlands gesproken heeft en onze taal ook niet begrijpt, schaadt niet alleen het verloop van de besprekingen in de Raad maar is tevens een belediging voor de Vlaamse Raadsleden en een schande voor de hoofdstad van het land.

2. Dat de voorzitter afwisselend tot een van beide taalgroepen behoort.

Over een en ander, geen woord in het regeerakkoord.

GEEN PARITEIT DUS MAAR EEN OVERWEGEND FRANSTALIG BESTUUR, wat onduelbaar is voor een Hoofdstad en onaanvaardbaar voor de Brusselse Vlamingen én voor Vlaanderen, omdat het zonder enige twijfel de verfransing van Brussel in de hand zal werken.

3. Waarborgen.

In de Raad bestaat de alarmbelprocedure: behoudens voor de begrotingen (!) kan 3/4 van een taalgroep i.v.m. een ingediend voorstel aan de alarmbel trekken, in welk geval de zaak naar de Executieve gaat, die binnen de dertig dagen

een gemotiveerd advies geeft en het voorstel eventueel amendeert.

De zaak wordt dan terug naar de Raad verwezen, die... stemt!

Om te voorkomen dat er naast de Voerense, ook een Brusselse mallemlen zou draaien, hebben de franstaligen hun voorzorgen genomen: het regeerakkoord bepaalt dat deze procedure slechts éénmaal kan toegepast worden.

Maar er is een tweede waarborg: in bepaalde gevallen kan de regering een beslissing van de Raad of van de Executieve schorsen. Het probleem wordt dan voorgelegd aan een "samenwerkingscommissie", bestaande uit een gelijk aantal nederlandsstalige en franstalige leden van de Ministerraad en van de Executieve.

Komt er binnen de zestig dagen geen akkoord, dan kan de Ministerraad het probleem doorspelen naar de Kamer van Volksvertegenwoordigers, die binnen een nieuwe termijn van zestig dagen, BIJ MEERDERHEID IN DE TWEE TAALGROEPEN, de beslissing KAN vernietigen.

Gaat de Kamer niet tot vernietiging over, dan... krijgt de beslissing van het Brussels Gewest uitwerking!

DAT ZIJN DUS DE WAARBORGEN VOOR DE BRUSSELSE VLAMINGEN: zij hebben wel een remmende invloed op een beslissing van de franstalige meerderheid in het Gewest, maar in beide gevallen zal die beslissing toch uitwerking hebben want om ze te vernietigen, heeft men het akkoord van de franstaligen nodig, hetzij op gewestelijk hetzij op nationaal vlak!

(wordt vervolgd)

St. Van Haelst

De algemene Ledenvergadering 1988 zit er dus weer op!

Gent was op z'n best! De stad wordt steeds mooier dankzij de restauraties en renovaties. Het afdelingsbestuur had z'n beste beentje voorgezet bij het uitkiezen van de prachtige zolder van de St.-Pietersabdij en de verzorging van opvang met koffie, en de receptie achteraf.

Ook voor het avondfeest was alles puik in orde. Dank u, Gent! De opkomst mocht wel wat groter geweest zijn. Nu kun je wel zeggen dat "iedereen" het thema 1992 op het programma heeft, maar de benadering die het V.V.A. er aan gaf was zeker niet onorigineel.

Na de toespraak van R. Devriendt, algemeen voorzitter, waarin goede redenen werden aangevoerd voor de vervanging van twee panelleden, kwam de heer De Moor aan het woord, en het valt te betwijfelen of er een betere spreker zou geweest zijn om over de economische aspecten te handelen.

De heer De Moor schetste de omstandigheden van het begrip 1992.

Deze datum, men zou in feite beter spreken van 1 januari 1993, is echter geen fatidieke datum, het is geen dead-line. Het vrije verkeer van goederen, diensten, personen en kapitalen binnen de Europese landsgrenzen, waar het eigenlijk om gaat als men het heeft over 1992, zal tegen

die datum vermoedelijk niet gerealiseerd zijn.

Vijfhonderd jaar na de ontdekking van Amerika worden de "verenigde staten van Europa" allicht herontdekt.

Toch kan 1992 slechts beschouwd worden als een tussenstap op weg naar de uiteindelijke politieke en monetaire unie.

Het gaat in wezen maar om een beperkt aantal louter economische maatregelen (een driehonderdtal die telkens voor éénderde gerealiseerd, in voorbereiding of ter studie zijn), en die de harmonisering van het economisch leven binnen Europa op het oog hebben.

Spreker somde, ter illustratie, maatregelen op zoals: afschaffing van de grenscontroles, openzetten van de markt van overheidsopdrachten, gelijkenschakeling van diploma's, enz...

De weerslag van dergelijke maatregelen op de verschillende nationale economieën wordt door de spreker niet bijzonder hoog ingeschat.

Hoewel het perspectief van een grotere markt toch een aantal risico's in zich draagt in welbepaalde sectoren die met een verruimde concurrentie geconfronteerd zullen worden.

Nationale overheden zullen wel een deel van hun autonomie, bvb op het fiscale vlak, moeten inleveren. Bij ons zal de dubbele wisselmarkt moeten verdwijnen.

De vraag kan gesteld worden of de niet-EEG-landen bij hun economische relaties met de EEG niet voor een Europees pantser zullen komen te staan. Wat er ook van zij, spreker meent dat het begrip 1992 een groot charisma in zich draagt, dat vooral gevoeld wordt door de media en door het bedrijfsleven.

1992 zal beslist de rol van catalisator vervullen in de ontwikkelingen die ons naar een Verenigd Europa moeten brengen, toch zal het met de gevolgen voor de modale Europeaan nog niet zo'n vaart lopen.

De heer Nordlohne van de Nederlandse Taalunie kwam vervolgens aan het woord. Helder en rustig spreker, ging hij m.i. toch uit van een ietwat naïef optimisme.

Taal en cultuur in de schaduw van 1992

De interne markt die op 01-01-1993 tot stand zou moeten komen betreft het economisch verkeer, en richt zich op goederen, diensten kapitaal, en vestiging van personen. Europese culturele aangelegenheden worden niet in de EG besproken maar in de grotere Raad van Europa. Niettemin zal de EG invloed op de taal en cultuur hebben, voorzover die met economische grootheden zijn verbonden. En de organisatie van de instellingen van de EG zelf zou invloed op de taal kunnen hebben.

Ten aanzien van het taalgebruik van de EG bestaan regels die teruggaan tot Verordening nr. 1. De voltooiing van de interne markt beïnvloedt de verordening niet.

Ten aanzien van de cultuur (dat wil zeggen de overheidsmaatregelen die cultuurgroederen raken) valt concreet iets te zeggen over film, TV-programma's, beeldende kunsten en vooral het boek.

De grote interne Europese markt (320 miljoen personen) biedt meer mogelijkheden voor productie op grote schaal, met het voordeel van lagere prijzen. Of er een grote Europese filmindustrie tot ontwikkeling zal komen is zeer de vraag; de nationale filmproducenten staan in geen enkel EG-land erg sterk. De kleinschalige productie, bijvoorbeeld van reclamefilms, zou wegens haar kwaliteit meer kansen kunnen hebben.

Over TV-producties is nog niets geregeld. De EG werkt aan een richtlijn, de Raad van Europa aan een conventie. Hoe richtlijn en conventie zich ten opzichte van elkaar zullen verhouden, is nu nog niet duidelijk. Het EEG-verdrag spreekt niet over cultuur, en laat op dit terrein dus ruimte voor een nationale cultuurpolitiek.

Beeldende kunsten worden veelal kleinschalig, ambachtelijk, beoefend. Voor dit terrein zijn van belang: de vrije vestiging van kunstenaars, de regeling van indirecte belasting, de belastingvrijdom bij invoer van goederen zonder commercieel karakter, de opheffing van controles aan de binnengrenzen der lid-staten op de aankoop en uitvoer van belangrijke kunstvoorwerpen. Het boek als weerslag van gevoelens, ideeën, wetschap is in de EG niet in gevaar omdat de vrijheid van drukpers en de vrijheid van meningsuiting niet in discussie zijn; sedert de ondergang van de laatste dictaturen in Zuid-Europa bestaan in West- en Zuid-Europa op deze punten geen fundamentele verschillen meer.

Het boek is een economisch goed met een sterk cultureel karakter. Daarom is de EG voor het boek van groot belang. Alle regels over vrije vestiging, vrije in- en uitvoer, vereenvoudiging van de douane-papieren, eerlijke mededinging, harmonisatie van het auteursrecht, harmonisatie van de omzetbelasting raken rechtstreeks de uitgeverijen, importeurs en exporteurs, detaillisten, kortom de gehele bedrijfskolom.

In verschillende landen bestaan privaatrechtelijke regels betreffende de prijzen van boeken. Grensoverschrijdend boekenverkeer moet voldoen aan de EG-regels. Indien en voorzover boeken eerst werden uitgevoerd en dan wederingevoerd, kon en werd de privaatrechtelijke regeling voor een vaste-boekenprijs doorbroken. De EG-commissie wilde voor dit probleem, gelet op de culturele waarde van het boek, een pragmatische regeling toestaan, en wacht op voorstellen. Het is denkbaar dat de bereidheid na 1992 geringer wordt. Op de Belgische boekhandel zou 1992 een ongunstige invloed kunnen uitoefenen.

De EG van de 12 landen wordt een gemeenschap met vooral grote groeimogelijkheden in Zuid-Europa. Frankrijk wordt de Europese draaischijf, en speelt daar o.a. met de Hoge snelheidstrein, nu nog alleen binnen Frankrijk, straks ook naar Engeland, Spanje, Duitsland en België, met succes op in. Frans zou op school weer een grotere plaats moeten krijgen, zeggen velen. Maar de economische groei en bloei van Vlaanderen en Nederland stimuleren ook de belangstelling voor het Nederlands in West-Duits-

land, Frankrijk en Engeland. De Taalunie zal in haar beleid ten aanzien van de neerlandistiek extra muros met deze groeiende belangstelling rekening houden.

De EG wordt een soort Zwitserland. De Europese waarden en normen worden versterkt door de economische groeikracht van elk der lidstaten. Dat toekomstbeeld gaan wij als jongelingen tegemoet, de vrees aan mentale grijsaards overlatend.

Ten slotte kwam de heer Van Itterbeek aan het woord. Zijn bijdrage zal in het volgend nummer voor Vivat in extenso afgedrukt worden.

Een origineel Nieuwjaarsgeschenk!

Als nummer 2 in de reeks "Fasti Academici" uitgegeven door de Universitaire Pers Leuven verscheen onder de titel *O Vrij-Studentenheerlijkheid. Historisch-studentikoze schetsen* een bundel opstellen van Mon de Goeyse over het bonte studentenleven.

De thans tachtigjarige auteur heeft gedurende verschillende decennia een rol gespeeld in de Vlaamse studenten- en oud-studentenorganisaties. Hij is ook oprichter van het Archief en Museum van het Vlaams Studentenleven dat uit zijn persoonlijke verzameling is ontstaan. In talrijke bijdragen en lezingen heeft hij een veelkleurig beeld opgehangen van het Vlaams studentenleven.

In de thans verschenen bundel werden zijn meest opgemerkte bijdragen opgenomen: *Vlaamse studententaal, Studentenetten en ruzies erom te Leuven, Het studentenleven in het Vlaams verhalend proza. Verder: Het vaandel van het Vlaams Verbond te Leuven. Het ontstaan van Ons Leven, Jef vanden Eynde, Leuvense studentliederboeken, Het zomerfeest te Vlierbeek, Oud-Heidelberg en Drie Leuvense studentikoze historieliederden*: de moordaanslag op de Vlaamse student Vallaey, de vechtpartij bekend als de Slag van Matadi en het Lousse-incident.

Mon de Goeyse heeft vooral geijverd om het gezelligheidsleven van de studenten op een hoger peil te verheffen. Wat op dat gebied gedaan werd kan men lezen in de laatste bijdrage: *Voor een stijlvol studentikoos gezelschapsleven*.

Prof. Dr. Louis Vos, geschiedschrijver van de Vlaamse studentenbeweging, schreef een "Ten geleide" waarin hij besluit: Door de bundeling groeit er een globaal beeld, waarin de "vrij-studentenheerlijkheid" van toen voor ons vandaag opnieuw verstaanbaar wordt, tot leven komt en misschien zelfs gaat spreken.

Het boek is geïllustreerd met zevenendertig foto's en tekeningen, waarvan drie in kleurendruk. 139 blz.

650 BF

ISBN 90-6186-252-5

Distributie: UNIVERSITAIRE PERS LEUVEN

Ook in de boekhandel